

TALLINNA ÜLIKOOL
Haridusteaduste Instituut

Hariduspoliitika ja haridusasutuse juhtimine
Haridusseaduse analüüs

Koostanud: Melissa Anson

Tallinn
2016

ANALÜÜS

Lähtuvalt eelnõu § 4 lg 1 on sätestatud, mis kuulub mitteformaalse õppe valdkonda ning toodud välja, et olenemata mitmekesisusest, ei ole mitteformaalne õpe käsitletud viisil nagu on formaalõpe. Samuti on eelnevalt välja toodud, et mitteformaalset õpet võivad läbi viia nii professionaalid, kuid ka vabatahtlikud või omaealised noored. Siinkohal saab kannatada kõige enam sisukvaliteet. Kui mitteformaalse õppe eesmärk on pakkuda noorele inimesele õppe võimalust läbi kogemuste omandamise, sh huvihariduse, siis tuleks tagada, et antud "teenust" pakuvad siiski professionaalid. Pedagoogi tööd ei tee arst, sotsiaaltöötaja tööd ei tee klienditeenindaja lihaletist – iga ametikoht, mille vastutuspiirkonnas on noored inimesed, nende tulevik ja haridus, peaks olema käsitletud viisil, mis tagab selle, et valdkonnas töötavad oma ala spetsialistid. Mitteformaalset õpet on väga raske ka tulevikus käsitleda kui olulist valdkonda, kui seda tööd saab teha iga üks, kellel on huvi. Huvi peaks olema aluseks omainsiatiivile õppida kõrgkoolis antud ametit, sest sellisel viisil hindame nii loodud õppekava, kui ka inimesi, kes on selle tee endal prioriteediks võtnud. Kindlasti on palju inimesi, kellel on kogemused, huvi, initsiatiiv, visioon, kuid ühiskonnas peaks olema olulisel kohal progresseeruv areng. Selle tõttu tuleks võtta inimesed, kellel on potentsiaal, ning anda neile motivatsioon õppida, et väljundiks saaks olla erialane töötamine noorte tuleviku heaks.

Samuti tuuakse välja kohe järgmises punktis, eelnõu § 4 lg 2, et mitteformaalne õpe on oma sisult täpselt sama tähtis nagu on formaalõpe. Kui formaalse ja mitteformaalse õppe alusväärtused on samad, siis tuleks põhiväärtuseid käsitleda ka samamoodi, et tagada antud valdkonnas töötavale noorele see, et tema suhtes on õiglaselt käitunud ning tema panust ühiskonda on väärtustatud.

Kui eelnõu § 4 lg 3 puhul on selgelt välja toodud, et mitteformaalses õppes on valdkondi, mille puhul on õpe reguleeritud ja nähakse selle jaoks vajadust, siis tegelikult seda vajadust tuleks näha terves valdkonnas üldiselt. Regulatsioone ei tuleks kehtestada vaid siis, kui need on tehtud nõ avaliku huvi silmas pidades. Kui tänaval on noor inimene, kes ei ole teadlik, et tal on võimalik noortekeskustest leida abi, osaleda erinevates projektides ja õpitubades, programmides, siis kas see ei ole avalik huvi? Kas avalik huvi ei peaks lähtuma noore inimese ja üleüldiselt terve ühiskonna hüvesid arvesse võttes?

Positiivsemalt poolelt võib välja tuua varasema õpi- ja töökogemuse arvestamist, mis toetab elukestvat õpet. Noortel inimestel, kes on asunud tööle või valinud vabatahtliku töö, peab olema võimalus hariduse kättesaamisele. Äärmiselt tervitatav on situatsioon, kus inimese

võimekust ja ambitsiooni õppida, saab mingis mõttes hinnata lähtuvalt tema kogemustest. Tänapäeval on üha rohkem noori, kes töötavad või on vabatahtlikud, loovad kogemuste pagasit ja ehitavad ennast ise üles. On oluline, et nendel inimestel on võimalik naaseda formaalõppesse ning jätkata haridusteed, kui on näha, et nende missioon ühiskonnas on oma eesmärgi täitnud. Samuti on positiivne, et see on aspekt, mida on märgatud ja mille nimel on töötatud, et see toimiks. Veel parem on see lähtuvalt noortevaldkonnast selles osas, et see kehtib laiemalt ka Euroopa haridusruumis ja on toeks noortele valikute tegemisel. Samas, on oluline, et sellist võimalust ei hakka keegi ära kasutama – kui antud teema oli veel arutluse tasandil, siis jäi kõlama mitmelt poolt, et noored, kes on põhikooli lõpetanud, nagu selles justkui võimalust oma haridustee jätkamiseks ilma keskhariduseta. Ilmselt on vajalik siinkohal toonitamine, et sellise võimaluse saavad need noored, kes on tõesti teinud märkimisväärset tööd omal algatusel või osalenud vabatahtlikena projektides, mis töötavad suurema hüvangu heaks.

Üldist pilti vaadates, tuleks ideaalis muuta süsteem selliseks, kus igal spetsialistil on oma ametialane positsioon. Tulles isiklikult pedagoogika valdkonnast, kus on suur probleem õpetajaameti väärustamisega (OECD, 2016), on tunda sama probleemi ka noorsootöö valdkonnas. Oluline on mõista, et iga valdkonna spetsialist töötab kõige paremini oma huviorbiidis ja seda tuleks väärtustada ja toetada riiklikul tasandil.

KASUTATUD ALLIKAD

Kokkuvõte OECD Eesti haridussüsteemi ressursikasutuse ülevaate olulisematest sõnumitest ning soovitudest. (2016). Haridus- ja Teadusministeerium. [30.11.2011]

https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/51762/oecd_ressursikasutus_pressikonverentsi_ja_otusmaterjal.pdf?sequence=3&isAllowed=y

Teadus- ja hariduspoliitika. (2016). Vabariigi Valitsus. [30.11.2016]

<https://valitsus.ee/et/teadus-ja-hariduspoliitika>

Uusna, S. (2016). Haridusseaduse eelnõu seletuskiri. [30.11.2016]

https://www.osale.ee/konsultatsioonid/files/consult/285_HaS_seletuskiri.pdf